

Резолуција - или безвредан папир (ПССЕ усвојила резолуцију о злочинима на Косову)

Усвојена 25. јануара на зимској седници Парламентрне скупштине Савета Европе резолуција о питању „нељудског опхођења са људима и незаконитом промету људских органа на Косову“ има прилично достојанствен карактер. С једне стране, морамо приметити да су у резолуцију укључене све основне одреднице извештаја швајцарског правника Дика Мартија. Резолуција позива да се „активизирају истраживачке радње, без обраћања пажње на то које функције заузимају потенцијални осумњичени и ма које било порекло жртава, чинећи све што је могуће зарад тога да се расветли злочиначко ишчезнуће људи, подаци о незаконитом промету њихових извађених органа, корупцију и спрегу између организованих група и злочиначких политичких кругова“. У документу се садржи и јасна констатација о тесним везама између Албаније и Косова у извршењу горе наведених дела. Документ захтева од Тиране и Приштине да „започну озбиљну и независну истрагу о постојању тајних центара за држање људи, где су заробљенике са Косова српског и албанског порекла за време и одмах након конфликта подвргавали нељудском третману, а такође у погледу вађења њихових унутрашњих органа ради касније њихове трансплантације у иностранству“. Без обзира на то што су власти Албаније на челу са премијером Сали Беришом и међународне институције до тога на све начине прећуткивали сваку умешаност Тиране у збивања на Косову, у резолуцију је унета одредница о томе, да су „такве чињенице (злочина – П.И.) према расположивим информацијама имале места делимично и на албанској територији“. [\[1\]](#)

Привлаче пажњу резултати гласања о резолуцији. За њу се изјаснила велика већина депутата – 169 „за“, 8 их је било „против“ а 14 њих се уздржало. То значи да су документ подржали како присталице, тако и противници самопроглашене независности Косова.

Међу онима који су гласали против налазили су се, из разумљивих разлога, углавном депутати из Албаније, Турске и Грузије. Што се тиче власти самопроглашене псеудо-државе, присутни у Стразбуру вршилац дужности министра образовања Косова Енвер Хоџај (нова влада Косова ни до данас није формирана), означио је одлуку парламентарца као „корак, који наноси штету Косову“.

А једино питање из извештаја Дика Мартија које није добило адекватан одраз у резолуцији ПССЕ јесте улога актуелног косовског премијера Хашима Тачија. Швајцарски правник га је након сопствене истраге означио „босом“ најмоћније косовске криминалне структуре – „групе Дреница“. Међутим, са приближавањем дебата он је очигледно покушао да ублажи формулације. Поред осталог, у интервјуу косовским медијима он је изјавио, да није директно оптужио Тачија за трговину људским органима. „Ако пажљиво прочитате мој извештај можете видети да тамо нигде није речено да је господин Тачи директно учествовао у трговини органима. Али многи њему блиски људи су учествовали, и тешко је поверовати да Тачи није ништа о томе чуо“. – тако изгледа кориговани став Дика Мартија, који је он пожурio да саопшти косовској јавности. [\[2\]](#)

О разлозима за сличну корекцију могли бисмо судити на основу објављеног чланка у лондонском „Гардијану“ уочи дебата. Издање је са позивањем на документа западних војних обавештајних служби управо Тачија означило као једну од „најкрупнијих риба“ («biggest fish») организованог криминала на Косову. При том, како оправдано указује „Гардијан“, САД и друге западне земље, подржавајући владу Косова, располагале у са обилатим сведочанствима о његовим криминалним везама током неколико година“. [\[3\]](#)

Већ отуда проистиче главно питање: какве су перспективе истраге? Депутати су тај задатак наложили искључиво цивилно-полицијској мисији ЕУ у Приштини. А она тешко да се може сматрати непристрасним органом. Јер она сматра својим задатком да пружа помоћ у јачању самопроглашене косовске независности, а главни опоненти нису косовско-албанске структуре, већ косовски Срби, који не журе да сарађују са Приштином. Одлука ПССЕ је постала матрица са ових дана дате изјаве Врховног комесара Европске уније за међународне послове и политику безбедности Кетрин Ештон. Она је напоменула, да се „на Косову налази око 18 тужилаца и око 40 судија из земаља Европске уније и САД. Они су сасвим независни и имају високу квалификацију, која одговара свим међународним стандардима“.

И ако би смо се у погледу квалификације и могли сложити са госпођом Ештон, у погледу непристрасности тужилаца и судија овде треба, што би се рекло, погледати „прву тачку, тојест, чланак у „Гардијану“.

И мада су депутати ПССЕ позвали да се Мисији ЕУ дају „јасна овлашћења, ресурси и политичка подршка високог нивоа“, за спровођење истраге – то може бити недовољно,

уколико Запад настави да пружа једнострану подршку косовским сепаратистима. Индикативно је да је први на позив да се пружи помоћ у истрази реаговао НАТО – организација која традиционално подржава Приштину. При том се та помоћ за сада своди на обећање да ће бити испитани случајеви цурења докумената, на које се позива британски лист, од којих многи носе ознаку натовских снага КФОР на Косову. „НАТО је почео интерну истрагу о пореклу наведених докумената“ – изјавио је портпарол КФОР Ханс-Дитер Вихтер. Али је он прећутао оно главно – њихов скандалозни за Запад садржај. Следећи традиционалну логику Брисела – за цурење ће понајпре оптужити Србе и њихове агенте у структурама КФОР...

Логика садашњих и предстојећих потеза Запада у односу на истрагу злочина на Косову је разумљива: не сме се ставити под удар сам „пројекат Косова“ у који су уложене милијарде евра. Зато Запад може покушати да примерно осуди низ представника косовских власти (попут већ наведеног у материјалима Мисије ЕУ у Приштини, бившег министра здравства Косова), али да при том сачува привид постојања демократије и правног поретка у покрајини. Јер, ако се Хашим Тачи и његово најближе окружење прогласе главним кривцима, значи да се признаје да независним Косовом кормиларе злочинци, јер „бос“ Тачи заузима положај премијера управо од тренутка самопроглашења независности Косова почетком 2008. године.

(Фонд стратешке културе)

[1] <http://assembly.coe.int/Mainf.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta11/ERES1782.htm>

[2] Koha Ditore, 24.1.2011

[3] The Guardian, 24.1.2011